

לב להבין

הבנה ועיון
במקרא
על סדר
פרשת השבוע

גיליון ק"ה
פרשת נשא –
חג השבועות
תשפ"ב

לב הדברים

ביאורי
מקראות

ואם כן, מתבקש הוא שהכהן הפועל את העבודה הוא זה שיברך את העם, ויביא את ברכת השם עליהם אחר עבודתם לפניו.

אבל ספר במדבר היחס הוא כמלך הבא לשכון בתוך עמו, ומבקש להיטיב להם, ובכל הקמת המשכן לא מוזכר סדר עבודתם לפניו, אלא רק קרבנות הנשיאים שבאו כנדבה לרגל האהבה הגדולה שזכו לה מאת השם. ואף הכהנים מתוארים כשרי העם היושבים ראשונה במלכות. ואשר על כן מתבקש גם – שגם ברכת הכהנים נכתבה בצורה כזו – שהקב"ה שולח את קרוביו ונבחריו, כביכול, הלא הם הכהנים – להביא את ברכתו אל עמו.

וזה גם מה שיבאר לנו היטב, מדוע שם מזכירה התורה שהברכה הייתה על ידי נשיאת כפיים, ואילו כאן לא מוזכר דבר מכל זאת. והחילוק ברור, שהרי שם גדר הברכה היא שבאה בזכות עבודתם של הכהנים לפני השם, ועל כן גם צורת הברכה היא שבעת סיימם את סדר העבודה, נושאים את כפיהם – אותם הידיים אשר עד עתה עסקו בהעלאת הקרבנות, לכרך את העם בזכות עבודתם לפני השם. אבל כאן, שגדר הברכה היא מאת השם החפץ לברכם, לא מוזכר צורת הברכה על ידי הכהנים.

וידבר יי אל משה לאמר: דבר אל אהרן ואל בניו לאמר: כזה תברכו את בני ישראל אמור להם: יברכה יי וישמרה: יאר יי פניו אליה ויחנה: ישא יי פניו אליה וישם לה שלום: וישמו את שמי על בני ישראל ואני אברכם:

ברכת הכהנים נכתבה כחלק מהקמת המשכן – בספר ויקרא, וחזרה ונשנתה כאן, והמעין יראה שישנם כמה חילוקים בין ב' הפרשיות. אבל החילוק המרכזי הוא מצד מי באה הברכה. שם, בפרשת שמיני נכתב 'וישא אהרן את ידיו אל העם ויברכם וירד מעשת החטאת והעלה והשלים'. ודרשו חז"ל – זה ברכת כהנים, ושם מוזכרת הברכה בעיקר מצד אהרן הכהן, כחלק מעבודתו שירד מעשות קרבנות העם והביא עימו את ברכת השם עליהם. ואילו כאן היחס הוא להיפך – 'וישמו את שמי על בני ישראל ואני אברכם', היינו שמודגש שעיקר הברכה מאת השם באה להם, ויש להבין שורשו של החילוק.

אבל הביאור בזה הוא לפי החילוק בין ב' הספרים. בחומש ויקרא מתואר כיצד שכונת השם באה לשכון בתוכם בזכות עבודתם של ישראל לפניו. וגם תפקידם של הכהנים הוא להיות משרתי השם המעלים את עבודתם של ישראל לפניו.

לב לדעת

עניין
בפרשה

'פְּמָה שְׁכָר טוֹב לְגוֹמְלֵי חֲפָדִים' – מודה של מגילת הנאמנות

אחת ניתן להליץ ולומר – שלא לחינם נבחרה מגילת רות להיקרא בעת נפול תרדמה על בני אדם, שאילולי כן עוד זמן רב אחר גמר הקריאה עוד היו עוסקים בנסיון לתהות על פשרה ומשמעותה. ולא שאין הדבר ראוי ומתבקש, אלא שאין השעה כשרה לכך – בעיצומה של תפילת חג השבועות. ואחר שכך הם פני הדברים, דין הוא לנו לעמוד בטרם התקדש עלינו היום – ולעסוק בלימודה של מגילה זו.

והמעין בה יראה שכולה טעונה ביאור, כאשר השאלה הגדולה היא – מהו עיקר הסיפור שבאה לבטא. מדוע באמת הלכה רות אחר נעמי, האמנם רק בכדי להתגייר? מדוע לא עשתה זאת לפני כן או אחרי כן, ומה תוכן ה'חסד' שבדבר? מפני מה הוצרכה להערים על בועז ולבוא אליו בהחבא? ומדוע נכרכה גאולת השדה יחד עם נישואי רות?

והנה על עצם כתיבתה של מגילה זו - כתבו מפרשי הפשט - שכתבה שמואל הנביא בכדי לייחס את אדונינו דוד - שקמו מערערים על מוצאו. ובוה ביארו מדוע נבחרה להיקרא ביום חג השבועות - שהיה יום הולדתו ופטירתו של דוד. אבל במדרש אמרו: 'אמר רבי זעירא, מגלה זו אין בה לא טמאה ולא טהרה, ולא אסור ולא היתר, ולמה נכתבה, ללמדך כמה שקר טוב לגומלי חסידים' (רות רבה, ז, טז). וכאן נצטרך לשאול על עצם השאלה 'למה נכתבה' - מדוע לא די בעובדה הפשוטה שהוצרכה לייחס את דוד המלך, שאם לא תימא הכי, מדוע נכתב כל ספר דברי הימים.

אבל האמת היא שכדי לפענח את הציר המרכזי שסביבו סובבת המגילה - נצטרך ללמוד על אחת המצוות שנתפסות אצלנו כיותר עלומות - מצוות הייבום. במבט השטחי - היא נראית לנו כמצווה השייכת למחלקת ה'חוקים' אשר נעלם טעמם מהמון העם, וכל מה שאנו יודעים עליה הוא דברי המקובלים בדבר סוד הגלגול של נשמת האח המת. איברא, שלא מצינו שמנו אותה בתור 'חוק' ומצווה שנכסה טעמה. ואדרבא - היא נכתבה בתוך משפטי האחוה שבפרשת כי תצא, ורק על מעמד החליצה אמרו שאומות העולם מונים את ישראל עליה. ולא זו בלבד, שבספר בראשית - במעשה יהודה ותמר משמע שהיא נהגה אף קודם שניתנה תורה, ובהכרח שיש בה עיקרון מובן וברור שאף אומות העולם יכולים להשיגו.

אבל האמת היא שהסיבה שהענין נשמע בתחילה כזר לשכלנו, מפני שאין אנו מורגלים באותה מציאות אותה התורה משרטטת בארץ הקודש. לפי המבנה המתואר בפרשת בהר, לכל יהודי - יש 'אחוזה נחלה' בארץ הקדושה - בתוך נחלת משפחתו ושבטו, ועל חלקו נקרא שמו בעמלו, והוא כביכול מפעל חייו. זהו הנכס והנחלה שהוא מוריש הלאה, לבניו אחריו, שקמים תחתיו בנחלתו, וקוראים את שמו עליה. 'תחת אבותיך יהיו בניך' - הבנים שנכנסים לנחלת אביהם, בעצם קוראים את שמו עליה, וכך אין שמו נמחה מן העולם.

במידה ויהודי נפטר ללא בנים, הרי שאין מי שייכנס תחתיו בנחלתו, ונמצא שנמחה שמו מישראל. לכך נתנה התורה אפשרות מיוחדת - של מצוות הייבום שבו האח המייבם, נושא את אשת המת ונכנס לנחלת אחיו, ובכך הוא מקים לו שם ושארית בארץ.

ובאמת זוהי מעשה חסד מופלא שקשה לשער, שהרי האח המייבם עמל ויגע, אבל נדרש לייחס את מפעלו על שם אחיו המת. בעצם הוא מגדל ילדים - שלא נקראים על שמו, ומשקיע במפעל חיים - שייקרא רק על שם אחיו. ואכן - מצינו בתורה שלא כולם עמדו בדרגה זו, כמו שמצינו באונן, בנו של יהודה, שסירב לייחס עמלו על שם אחיו - 'וידע אונן כי לא לו יהיה הַזֶּרַע'. זוהי הסיבה והיא הנותנת, שהתורה לא חייבה דווקא במעשה הייבום, אלא נתנה גם אפשרות של חליצה. חדא, משום שהתורה לא דרשה מכל יהודי להיות בדרגה זו - להתמסר ולמסור את תמצית חייו למען דבר שלא ייקרא על שמו. וחשוב מכך, מפני שכל משמעותו של מעשה זה נחשב - אך ורק אם אכן יקרא את שמו של אחיו עליו. אבל אם יבוא בנחלת אחיו מתוך נגיעות אישיות ובמטרה לספח חלק זה לנחלתו, הדבר יהווה את ההיפך הגמור ממה שכיוונה התורה. ועל כן הכוונה לשם מצווה - חשובה ומשמעותית כל כך, עד כדי ששיטת אבא שאול שאם יש לו כוונה אחרת, נחשב כאילו פוגע בערובה, וקורב הדבר שיהיו הבנים ממזרים.

ולאור זאת תאיר לנו מגילת רות באור חדש, ונבין מהו הסיפור שמסופר בה. אלימלך ובניו מתו בגפם בארץ נכריה. השריד היחיד למשפחת אלימלך הייתה אשתו נעמי, שכעת שבה לארץ ישראל. בדרך הטבע, אמור להיכחד שמו של אלימלך מן העולם. וכן נכנסות לתמונה רות וערפה - שהם בעצם התקווה האחרונה להשאיר זכר לאותה משפחה מפוארת. הם ליוו את חמותם במטרה אחת ויחידה - להקים שם למשפחת אלימלך. ועל כך מנסה נעמי להניא אותם - על כך שאבד סכרם ובטל סיכויים - לקיים את מצוות הייבום - 'שכנה בנתי למה תלכנה עמי העוד לי בנים פמעי והיו לכם לאנשים: שכנה בנתי לכן כי זקנתי מהיות לאיש'.

מבין השורות אנו יכולים לשמוע את הפצרות כלותיה, שלא תאבד תקווה - לנסות להקים את המשפחה מחדש, ועל כך עונה נעמי ואומרת להן: 'כי אמרת יש לי תקנה גם הייתי הלילה לאיש וגם ילדתי בנים: הֲלֵהָן תִּשְׁבְּרֶנָּה עַד אֲשֶׁר יִגְדְּלוּ הֲלֵהָן תַּעֲגֶנָּה לְבִלְתִּי הָיִיתָ לְאִישׁ אֶל בְּנִתִּי כִּי מִרְ לִי מֵאֵד מִכֶּם כִּי יֵצֵאָה כִּי יָד יָי'. היינו, אל לכם לצפות כי יימצא עוד בן עלום שיוכל לייבם אתכם. והוסיפה לשכנעם - שבכך הם מפסידות את הסיכוי להקים לעצמם בית בעולם. ערפה אכן הפנתה את ערפה, אבל רות - בכל זאת התעקשה - לדבוק בחמותה.

וכאן יש לשאול - והלא לכאורה צדקה ערפה שנסובה אחר, שהרי נעמי דברה דברי טעם - באמרה כי אין כל תכלית במה שיתלוו אליה, באשר כבר אבד הסיכוי להקים שם למשפחת המתים, ומדוע רות דבקה בה גם אחרי כן. אבל האמת היא שרות הבחינה בסיום דבריה של נעמי 'אַל בְּנִתִי כִּי מֵר לִי מֵאֲדָמָם כִּי יִצְאָה בִּי יָד יְיָ' - ויש להבין מדוע הוצרכה להוסיף כן, ומה בין זה לשאר דבריה שמציגים רשימת טיעונים המבארים יפה מדוע היא סבורה שכבר אבד הסיכוי להקים שם למשפחת בעלה ובניה.

אבל האמת היא - שכאן הוסיפה ואמרה להם טענה ניצחת שאין להשיב עליה. אין לפנינו רק בעיה מעשית גרידא, אלא ענין עמוק יותר. יש כאן עונש משמים לבגידה של אלימלך ובניו בעמם, לכך שהפנו עורף לעמם בעת מצוקתם, ופנו להשתקע בקרב אויבי ישראל, ומידה כנגד מידה סיבכו שיימחה שמם מישראל. ועל כן - אין טעם לנסות להילחם בגזירת השם ולנסות להקים להם שם.

ערפה, אכן סברה וקיבלה, ותשב אל עמה ואל אלוהיה. אבל רות - דבקה בה. מדוע? - 'וַתֹּאמֶר רות אֶל תַּפְּגִעִי בִּי לְעִזְבֹּךְ לְשׁוֹב מֵאֲחֵרֶיךָ כִּי אֵל אֲשֶׁר תִּלְכִּי אֵלָּהּ וּבְאֲשֶׁר תִּלְיִנִי אֶלָּין עִמָּךְ עַמִּי וְאֵלֹהֶיךָ אֱלֹהֵי: בְּאֲשֶׁר תִּמּוֹתִי אֲמוֹת וְשֵׁם אֲקַבֵּר כֹּה יַעֲשֶׂה יְיָ לִי וְכֹה יִסִּיף כִּי הֵמוֹת יִפְרִיד בֵּינִי וּבֵינָה'.

הוא אומר - רות קיבלה על עצמה את המשימה הכבירה - לתקן את חטאם של בני משפחת בעלה - באופן המושלם ביותר. היא דבקה בחמותה, מבלי לחשוב על עצמה, בנאמנות שאין לה קץ ומידה, עזבה את בית אביה ואת ארץ מולדתה, וקיבלה על עצמה ללכת אחר חמותה ולהסתפח אל העם היהודי. ובזאת היא מתקנת את אותו החטא הקדמון, וכך גם אולי ירחם ה' ויהיה סבר ותקווה להקים שם למשפחת בעלה.

וכעת נבין את פשר השמחה הגדולה כאשר שבה רות מן השדה, בבשרה לחמותה על בועז שהיטיב עימה: 'וַתֹּאמֶר נְעָמִי לְכֻלְתָּה בְּרוּךְ הוּא לַיְי אֲשֶׁר לֹא עָזַב חֲסִדוֹ אֶת הַחַיִּים וְאֶת הַמֵּתִים, וַתֹּאמֶר לָהּ נְעָמִי קְרוּב לָנוּ הָאִישׁ מִגִּזְלָנוּ הוּא'. כפי אשר קיוו, בועז - קרובם וגואלם, ניאות לגמול חסד עם החיים ועם המתים, ולקחת את רות תחת חסותו. לא לשווא היה עמלה, ולא לחינם הייתה התמסרותה, הנה זה בא גואל. מעשיה נשאו פרי - ונמצא הקרוב ממשפחת אלימלך, שיפרוס כנפיו עליה, ובכך יקים שם למשפחת המת.

ובזאת תיושב התמיהה הגדולה, מדוע בסיום הקציר שלחה נעמי את רות אל בועז לפעול במחשכים. והלא בוודאי כל כוונתה לשם שמים הייתה - ומטרתה הייתה להקים שם למשפחת המת, ומדוע הוצרכה לפעול בצורה כזו. אבל לאור האמור יובן היטב: מעשיו של בועז, הגואל העתידי, בפרסו את חסותו על רות, לא הותירו מקום להבין אחרת: נעמי סברה באמת ובתמים שבועז אכן מבקש לפרוש כנפיו על רות ולגאלה.

והנה, מגיע היום אשר בו נשלם הקציר, ורות שבה מן השדה אל חמותה - אשר מצידה סבורה שזהו היום המתאים להביא את הענין לידי גמר. ומכיוון שהיה זה קודם שתיקנו חכמים 'מאמר' ביבמה, שלחה אותה חמותה לגמור את הדבר על הצד היותר טוב, כפי שהבינה ממעשיו של בועז.

אבל מבין השורות אנו למדים עד כמה בועז היה רחוק מכל מחשבה שכזו. 'וַיְהִי בַּחֲצִי הַלַּיְלָה וַיִּחָרֵד הָאִישׁ וַיִּלָּפֶת' - הוא ככלל לא העלה על קצה דעתו מה מדובר. הוא כלל לא זכר באותו רגע את אותה המואבייה שגמל איתה חסד. הוא אומר, כל כוונתו - לשם שמים הייתה, לגמול איתה חסד בטהרתו, ללא שמץ של מחשבה אחרת.

אבל, בשביר של רגע - הזדמנות פז נגלית לעיניו - מעשה כשר למהדרין מן המהדרין. ולא זו בלבד - אלא אפילו חסד שאין כדוגמתו - להקים שם למשפחת אלימלך, היש לך דבר גדול מזה. ובכל זאת, בועז לוקח צעד לאחור, מדוע? יש גואל קרוב ממנו. ונשים לב, לא מדובר כאן על אח ממש, אלא קרוב משפחה שגם הוא רחוק, אבל בכל זאת - קרוב ממנו. ואם כן, יש לו דין קדימה ויש סיכוי לקיים את הגאולה בדרך יותר טובה. ולכן בועז מצידו, אחר שהקרקע כבר הוכשרה, שלא מדעתו, וכבר לא היה חסר כלום בכדי שהוא ייקבע להיות הגואל - הוא מוותר על הכול ונסוג - כי רק טובת המתים והחיים עומדת לנגד עיניו.

וכעת נבין את פשר הקשר בין גאולת רות לקניין השדה - המטרה היא להקים את שם המת בנחלתו, וליצור המשך למשפחתו. וזוהי, בפשטות, הסיבה שכרגע שהתברר לגואל שגאולת השדה כוללת בתוכה את גאולת אשת המת - מיד סירב לגאול 'פֶּן אֲשַׁחֲתֶיךָ אֶת נַחֲלָתִי' - שהרי מהיום והלאה, יידרש לקרוא את שם קרובו בנחלתו. אבל חז"ל דורשים עוד משמעות בעומק דבריו - 'אֵלֶם הִיא מִדְּבָרֵי תוֹרָה, אָמַר הָרִאשׁוֹנִים לֹא מֵתוּ אֲלָא עַל יְדֵי שִׁנְטָלוֹ אוֹתָן וְאֵנִי הוֹלֵךְ לְטָלָהּ, חָס לִי לְטָלָהּ, לֵית אֲנִי מְעַרְבֵב זְרָעִיתִי אִינִי מְעַרֵב פְּסֻלַּת בְּבִנִי, וְלֹא הִיא יוֹדֵעַ שֶׁכָּבֵד נִתְחַדְּשָׁה הַלָּכָה עֲמוּנִי וְלֹא עֲמוּנִית מוֹאֲבִי וְלֹא מוֹאֲבִית'.

וכאן יש לתמוה עד מאוד, שהרי לכאורה צדקו דברי הגואל, שמחלון וכליון מתו על ידי שנשאו נשים מואביות, ומתי בדיוק הספיקה להתחדש אותה הלכה המתירה אותם לבוא בקהל. והאמת היא, שהגמ' (כתובות ז:): מגלה לנו, שממש רגע לפני כן, באותו המעמד עצמו - נתחדשה הלכה זו. שהרי נאמר 'וַיִּקַּח עֲשָׂרָה אֲנָשִׁים מִזִּמְתֵּי הָעִיר וַיֹּאמְרוּ שָׁבוּ פֹה וַיָּשׁוּבוּ' - וביארו בגמ' שהושיב בועז עשרה מזקני העיר לדרוש לפנייהם הלכה זו - 'עמוני - ולא עמונית, מואבי - ולא מואבית'.

וכאן כבר התמיהה עולה מאליה, אם לא ידעו על כך עד היום, מהיכי תיתי לו לבועז לבוא ולקבוע דין זה הלכה ולמעשה. אבל האמת היא שהדבר היה מוכרח מעצם המציאות שנגלתה למול עיניהם. שהרי התורה אמרה בטעם האיסור 'עַל דְּבַר אֲשֶׁר לֹא קִדְּמוּ אֶתְכֶם בְּלֶחֶם וּבִמְיִם בְּדֶרֶךְ בְּצִאתְכֶם מִמִּצְרָיִם וְאֲשֶׁר שָׁכַר עָלֶיךָ אֶת בְּלָעַם בֶּן בְּעֹר מִפְּתוֹר אֶרֶם נְהָרִים לְקַלְלָהּ' - הרי אומר שבני העם המואבי, שלא נפנו לעזרתם של עם גולה במדבר, ואדרבא - פנו לרדפם ולקללם, במעשיהם הוכיחו על עצמם שטבוע בהם טבע מתנכר ואכזרי, ואין הם ראויים להסתפח על קהל השם.

כל זאת ידעו עד עצם היום הזה. אבל עצם מציאותה של רות לנגדם - טפחה על פניהם והעמידה אותם במבוכה גדולה. רות - סימלה בדמותה את ההיפך הגמור לכל זה. שהרי היא ויתרה על כל מה שיש לה - בנאמנות והתמסרות שאין דוגמתה, וגם בהיותה בארץ נכריה - הפליאה חסדה האחרון מן הראשון לבלתי לכת אחר הבחורים, אלא ביקשה אחר גואל ממשפחת בעלה, למרות היותו זקן ושבע ימים. בדיוק להיפך ממה שהפסוק מתאר את תכונות העם המואבי. מכח סתירה מציאותית זו יכל בועז להוכיח ולפרסם, שבהכרח שאין הדברים אמורים לגבה, והפסוק לא עליה דיבר.

אבל לפי המבואר, בועז בשעתו - היה היחיד שדרש כן והראשון שנהג כך. מה גורם לאיש גיבור חיל, נשיא בעמיו, ללכת בזקנותו לקחת לו לאור היום - אשה שעד היום הייתה מוחזקת לפסולה לבוא בקהל, וייחוסה תלוי ועומד בהכרעת החכמים? אין זאת כי אם מעשה חסד טהור ומופלא - שלא נועד אלא לגמול חסד עם החיים ועם המתים.

חז"ל משלימים לנו את התמונה ומגלים לנו שאותו הלילה שבו נישאו, היה הלילה האחרון של בועז עלי חלד. עד כה לא נפקד בבנים, אבל בזכות מה שהיה נראה כמעשה גבורה חסר פשר, זכה להותיר אחריו זרע בעולם, ולעמוד בראש שושלת המלוכה.

ועתה נשוב למה שפתחנו, ונראה כיצד הדברים מאירים בעז"ה. אמת אמנה, בוודאי צדקו דברי האומרים שלא נכתבה מגילה זו אלא לייחס את אדונינו דוד למקורותיו. אך כעת גם נבין, מדוע לא הסתפקו בפרשה הקצרה שבסופה, והיה צריך את כל סיפור המגילה שקדמו לה. שהרי עצם הסיפור מגלה ומוכיח כיצד רות במעשיה הכריחה את הכול להודות לפסיקה של 'מואבי ולא מואבית'.

וזה עומק שאלת חז"ל 'למה נכתבה', שהרי לכאורה היה די לציין זאת בקצרה בספר דברי הימים, ומדוע נתייחדה מגילה שלמה לשם כך. אלא על כרחך - 'לְלַמֶּדֶךָ כִּמָּה טוֹב לְגוֹמְלֵי חֲסָדִים'. המגילה באה לגלות על גמול מעשיהם של רות ובוועז, שמסרו את כל אשר להם, לשם חסד צרוף וטהור. הם הסכימו למחות את שמם - בכדי להקים שם למשפחת אלימלך - ולא שיערו כי בכך הם מקימים שם עולם לעצמם - לעמוד לנצח בראש שושלת המלוכה המפוארת.

נמצא שמגילת הנאמנות מגוללת את הסיפור האמיתי מאחורי ייחוסו של דוד המלך - אשר כל חייו התחסד עם קונו. זוהי הייתה תמצית עבודתו של אדונינו ומלכנו, רגל רביעי במרכבה. דוד נתעלה בכך שגם כשלא החזיק בשום הבטחה או תקווה - צמאה נפשו לאלוקים. גם בעת השתוחח עליו נפשו, בהיותו בארץ ציה בלי מים - שמר נאמנותו רק להשם אלוהיו.

וכל הדברים אשר דיברנו, מתאחדים בדברי הזוהר הק': 'אָמַר רַבִּי יוֹסִי בֶּן קִסְמָא, תְּמִימָה אֲנִי, אִם מְגִלָּה זוֹ לֹא בָּאָה אֶלָּא כְּדִי לִיחֹס זֶרַע דָּוִד, שְׂבָא מְרוֹת הַמוֹאבִּיָּה, לֹא יִסְפֹּר יוֹתֵר, וְלִמָּה לִי כּוֹלֵי הָאֵי, לִיכְתוּב יוֹחֶסֶא מְבוֹעֵז, כְּשֶׁנִּשָּׂא אֶת רוּת, וַיֹּאמֶר אֶלָּה תוֹלְדוֹת פְּרָץ, עַד וַיָּשִׂי הוֹלִיד אֶת דָּוִד. אֶלָּא כּוֹלָא אִינְצִטְרִיהּ, כְּגִין צִדְקָתָהּ זוֹ, שְׂבָאָה לְהַתְגַּיֵּר, וְלִחְסוֹת תַּחַת כְּנָפֵי הַשְּׂכִינָה, וְלִהְיוֹדִיעַ עֲנֻתָּתָהּ וְצִנְיָתָהּ שְׂבָא וְצִדְקוֹתָהּ' (זוהר חדש, רות).

'לְהוֹדִיעַ עֲנֻתָּתָהּ, וְצִנְיָתָהּ שְׂבָא, וְצִדְקוֹתָהּ' - שלשת תכונות היסוד שהיו בה באמה של מלכות, היוו את מקור חוצבתו של דוד המלך, אשר יום לידתו ופטירתו חל בההוא יומא, בו אנו מקבלים עלינו בנעשה ונשמע - את ה' לנו לאלוקים, ללכת אחריו ולדבקה בדרכיו.